Rješenje ispita – IP.26.04.2021

1: Odabrati tačne tvrdnje:
a) Ukoliko program, napisan u programskom jeziku C, radi sa nizom cijelih brojeva, onda će MIPS arhitektura koristiti lw instrukciju za upis u memoriju.
b) Ukoliko program, napisan u programskom jeziku C, radi sa nizom cijelih brojeva, onda će MIPS arhitektura koristiti lw instrukciju za čitanje iz memorije.
c) Ukoliko program, napisan u programskom jeziku C, radi sa nizom karaktera, onda će MIPS arhitektura koristiti sb instrukciju za čitanje iz memorije.
d) Ukoliko program, napisan u programskom jeziku C, radi sa nizom karaktera, onda će MIPS arhitektura koristiti sw instrukciju za upis u memoriju.
e) Ukoliko program, napisan u programskom jeziku C, radi sa nizom karaktera, onda će MIPS arhitektura koristiti sb instrukciju za upis u memoriju.
f) Ukoliko program, napisan u programskom jeziku C, radi sa nizom cijelih brojeva, onda će MIPS arhitektura koristiti lw instrukciju za upis u memoriju.
g) Nijedna od navedenih tvrdnji nije tačna.

2: Za instrukciju **bne t2, t3, 13** odabrati tačne tvrdnje:
a) Instrukcija je J-tipa
b) **Instrukcija je I-tipa**
c) Instrukcija je R-tipa
d) Konstanta **13** se specificira sa gornjih 16 bita.
e) **Konstanta 13 se specificira sa donjih 16 bita.**
f) Konstanta **13** se specificira sa 32 bita.
g) Instrukcija sprema rezultat u registar t2.
h) Instrukcija sprema rezultat u registar t3.
i) Instrukcija nije MIPS instrukcija.

3: Dobavljanje operanada iz registara se vrši u:
a) prvoj polovini EX faze
b) drugoj polovini EX faze
c) prvoj polovini ID faze
d) **drugoj polovini ID faze**
e) prvoj polovini IF faze
f) drugoj polovini IF faze

4: Za sekvencu instrukcija:
lb r1, 16(r0)
beq r2, r1, 12
ori r2, r4, 4
add r2, r4, r5
sw r4, 12(r0)
Koliki je procenat instrukcija kojima je potreban izlaz iz *Sign-Extend* komponente?
a) 60%
b) 100%
c) **80%**
d) 40%

5: Odabrati tačne tvrdnje:
a) Za instrukciju *beq r1, r2, 4 Zero flag* je uvijek postavljen na 1.
b) **Za instrukciju *addi r1, r2, 12* kontrolni signal *RegDst* je postavljen na 0, a *ALUSrc* je postavljen na 1.**

c) S obzirom da instrukcija *sub r2, r3, r4* upisuje rezultat izvršavanja u registar *r2*, kontrolni signal *MemToReg* je postavljen na 1.

d) **Za instrukciju *and r1, r2, r3* kontrolni signal *RegDst* je postavljen na 1, *ALUSrc* je postavljen na 0.**

e) S obzirom da instrukcija *lw r2, 0(r4)* čita podatak sa memorijske lokacije čija se adresa nalazi u registru *r4*, instrukcija ne koristi ALU komponentu.

f) Nijedna od navedenih tvrdnji nije tačna.

6: Neka je u nekom programu 25% instrukcija čitanja iz memorije podataka (load), 10% instrukcija pisanja u memoriju podataka (store), 10% instrukcija grananja i 55% aritmetičko-logičkih instrukcija. Iza 40% load instrukcija se nalaze instrukcije koje koriste registar u koji load instrukcija dobavlja podatak.
Program se izvršava u oglednoj protočnoj strukturi sa prosljeđivanjem.
CPI programa iznosi:

a) 1.4
b) 1.0
c) 1.25
d) 1.8
e) **1.1**

7: Neka je treća instrukcija u sekvenci instrukcija *lw r1,12(r0)* pri čemu su se prve dvije instrukcije izvršile bez zastoja. Odabrati tačne tvrdnje:

a) Instrukcija *lw* će vrijednost registra *r0* moći proslijediti na kraju šestog ciklusa izvršavanja sekvence instrukcija.

b) **Instrukcija *lw* će vrijednost registra *r1* moći proslijediti na kraju šestog ciklusa izvršavanja sekvence instrukcija.**

c) S obzirom da se radi o instrukciji I tipa, nikakvo prosljeđivanje nije moguće.

d) Instrukcija *lw* će vrijednost registra *r0* moći proslijediti na kraju petog ciklusa izvršavanja sekvence instrukcija.

e) Instrukcija *lw* će vrijednost registra *r1* moći proslijediti na kraju petog ciklusa izvršavanja sekvence instrukcija.

8: Neka se sljedeća sekvenca instrukcija izvršava u oglednoj protočnoj strukturi koji podržava mehanizam prosljeđivanja:

```
add r2, r4, r9
sub r3, r1, r2
lw r1, 50(r1)
and r2, r1, r5
```

Koliko je zastoja potrebno da bi se sekvenca pravilno izvršila?

a) nijedan
b) **jedan**
c) dva
d) nijedno od ponuđenih

9: Neka se izvršava sljedeća sekvenca instrukcija:

```
0x0: add r2,r2,r3
0x4: beq r2,r3,0x9
0x8: sub r8,r4,r5
...
0x28: sub r2,r2,r2
0x2C: add r7,r4,r5
```

Odabrati tačne tvrdnje:

a) Ukoliko kompajler pretpostavi da je vjerovatnoća da će doći do grananja 1%, kao instrukcija zadrške će biti odabrana instrukcija sa adresom 0x28.
b) Ukoliko kompajler pretpostavi da je vjerovatnoća da će doći do grananja 1%, kao instrukcija zadrške će biti odabrana instrukcija sa adresom 0x2C.
c) **Ukoliko kompajler pretpostavi da je vjerovatnoća da će doći do grananja 1%, kao instrukcija zadrške će biti odabrana instrukcija sa adresom 0x8.**
d) Prva instrukcija koja će se izvršavati je instrukcija sa adresom 0x4, ukoliko se koristi tehnika odgođenog grananja.
e) Instrukcija zadrške će biti instrukcija sa adresom 0x0.
f) **Ukoliko kompajler pretpostavi da je vjerovatnoća da će doći do grananja 98%, treća instrukcija od početka sekcence će biti na adresi 0x2C.**
g) Sekvenca instrukcija je takva da nije moguće odabrati instrukciju zadrške.
h) Instrukcija zadrške će se odabrati nakon što se uporede vrijednosti registara *r2* i *r3* korištenjem *Zero flag*-a.
i) Nijedna od ponuđenih tvrdnji nije tačna.

10: Neka se izvršava instrukcija grananja *beq r1,r2,0x10* koja se nalazi na adresi 0x40. Odabrati tačne tvrdnje:

a) Ukoliko uslov grananja nije zadovoljen, adresa sljedeće instrukcije koja se izvršava je 0x41.
b) Ukoliko je uslov grananja zadovoljen, adresa sljedeće instrukcije koja se izvršava je 0x50.
c) Ukoliko je uslov grananja zadovoljen, adresa sljedeće instrukcije koja se izvršava je 0x54.
d) **Nijedan od ponuđenih odgovora nije tačan.**

Zadatak 1: Neka se na izlaznom portu memorije instrukcija nalazi riječ:
00000001011010010101000000100010
Pretpostaviti da su u memoriji podataka na svim adresama upisane vrijednosti 0, a vrijednost registra $r_i = i$.
Vrijednost polja *opcode* i *funct* je prikazana u tabeli:

Opcode Table

Instruction	Opcode/Function	Syntax
add	100000	ArithLog
addu	100001	ArithLog
addi	001000	ArithLogI
addiu	001001	ArithLogI
and	100100	ArithLog
andi	001100	ArithLogI
div	011010	DivMult
divu	011011	DivMult
mult	011000	DivMult
multu	011001	DivMult
nor	100111	ArithLog
or	100101	ArithLog
ori	001101	ArithLogI
sll	000000	Shift
sllv	000100	ShiftV
sra	000011	Shift
srav	000111	ShiftV
srl	000010	Shift
srlv	000110	ShiftV
sub	100010	ArithLog
subu	100011	ArithLog
xor	100110	ArithLog
xori	001110	ArithLogI
lhi	011001	LoadI
llo	011000	LoadI

Instruction	Opcode/Function	Syntax
slt	101010	ArithLog
sltu	101001	ArithLog
slti	001010	ArithLogI
sltiu	001001	ArithLogI
beq	000100	Branch
bgtz	000111	BranchZ
blez	000110	BranchZ
bne	000101	Branch
j	000010	Jump
jal	000011	Jump
jalr	001001	JumpR
jr	001000	JumpR
lb	100000	LoadStore
lbu	100100	LoadStore
lh	100001	LoadStore
lhu	100101	LoadStore
lw	100011	LoadStore
sb	101000	LoadStore
sh	101001	LoadStore
sw	101011	LoadStore
mfhi	010000	MoveFrom
mflo	010010	MoveFrom
mthi	010001	MoveTo
mtlo	010011	MoveTo
trap	011010	Trap

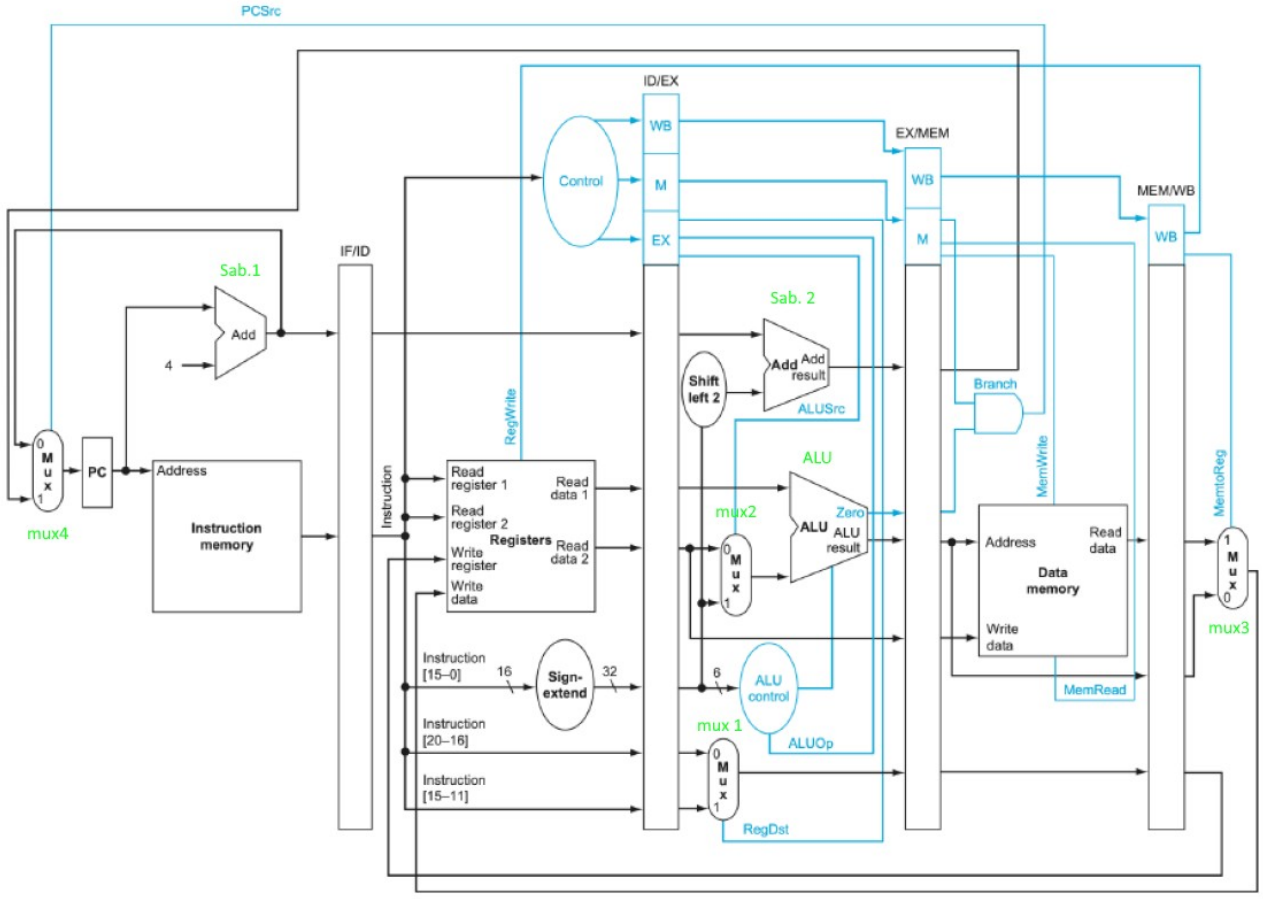

a) Koje su vrijednosti svih ulaza i izlaza u skupu registara (*register file*) kada je ova instrukcija u ID fazi?
b) Za multipleksere na gornjoj slici (mux1, mux2, mux3), sabirač (sab2) i ALU prikazati ulazne i izlazne vrijednosti, kao i vrijednosti kontrolnih signala za multipleksere kada je ova instrukcija u odgovarajućim fazama.

Rješenje:

00000001011010010101000000100010
Opcode instrukcije je 000000, ovo je instrukcija R tipa.

Razdvajamo instrukciju na polja:

op	rs	rt	rd	shamt	funct
6 bita	5 bita	5 bita	5 bita	5 bita	6 bita

000000 01011 01001 01010 00000 100010

Vidimo da je **funct** polje = **100010**, iz tabele čitamo da ova instrukcija predstavlja **sub** operaciju.
Vrijednost **rs** polja = **01011**, kodira registar r11 ($t3).
Vrijednost **rt** polja = **01001**, kodira registar r9 ($t1).
Vrijednost **rd** polja = **01010**, kodira registar r10 ($t2).
Instrukcija je: **sub r10, r11, r9** (**sub $t2, $t3, $t1**).

a) Koje su vrijednosti svih ulaza i izlaza u skupu registara (*register file*) kada je ova instrukcija u ID fazi?

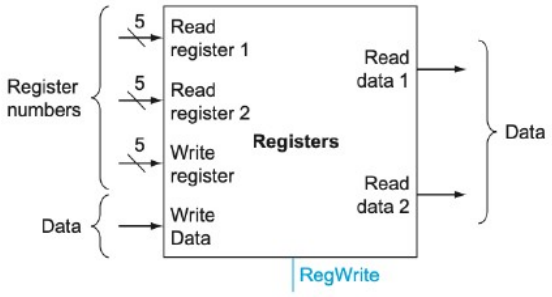

Ulaz	Vrijednost
Read register 1	01011
Read register 2	01001
Write register	01010
Write data	nedefinisano

Izlaz	Vrijednost
Read data 1	11
Read data 2	9

vrijednost registra $r_i = i$

b)Za multipleksere na gornjoj slici (mux1, mux2, mux3), sabirač (sab2) i ALU prikazati ulazne i izlazne vrijednosti, kao i vrijednosti kontrolnih signala za multipleksere kada je ova instrukcija u odgovarajućim fazama.

Mux 1	
Ulaz 0	01001
Ulaz 1	01010
Signal	1
Izlaz	01010

Mux 2	
Ulaz 0	9 (32 bita)
Ulaz 1	01010 00000 100010 (32 bita)
Signal	0
Izlaz	9 (32 bita)

Mux 3	
Ulaz 0	2 (32 bita)
Ulaz 1	nedefinisano
Signal	0
Izlaz	2 (32 bita)

Sabirač 2	
Ulaz 0	PC + 4
Ulaz 1	01010 00000 100010 (32 bita) * 4
Izlaz	(PC + 4) + (01010 00000 100010 (32 bita) * 4)

ALU	
Ulaz 0	11 (32 bita)
Ulaz 1	9 (32 bita)
Signal	Kontrolna vrijednost koja inicira oduzimanje u ALU
Izlaz	2 (32 bita)
Zero flag	0

Zadatak 2: Data je sekvenca instrukcija:

```
    lw r4, 3(r0)
    add r2, r1, r5
    bne r6, r1, lbl
    sub r7, r1, r0
    and r5, r1, r5
lbl: add r3, r1, r5
    sw r3, 3(r0)
```

Pretpostaviti da su u memoriji podataka na svim adresama upisane vrijednosti 0, a vrijednost registra $r_i = i$.
a) Ukoliko protočna struktura podržava prosljeđivanje, napisati rapored faza izvršavanja po ciklusima. Podrazumijeva se korištenje mehanizma odgođenog grananja.
b) Objasniti uzroke svih zastoja.
c) Navesti gdje i kada je potrebno prosljeđivanje podataka.
d) Napisati sadržaj EX/MEM pregradnog registra u 6. ciklusu.

a) Ukoliko protočna struktura podržava prosljeđivanje, napisati rapored faza izvršavanja po ciklusima. Podrazumijeva se korištenje mehanizma odgođenog grananja.

Potrebno je 9 ciklusa.

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9
lw r4, 3(r0)	IF	ID	EX	M	WB				
bne r6, r1, lbl		IF	ID	EX	M	WB			
add r2, r1, r5			IF	ID	EX	M	WB		
lbl: add r3, r1, r5				IF	ID	EX	M	WB	
sw r3, 3(r0)					IF	ID	EX	M	WB

b) Objasniti uzroke svih zastoja.
Iz gornje tabele vidimo da u sekvenci nema zastoja.

c) Navesti gdje i kada je potrebno prosljeđivanje podataka.
Prosljeđivanje je potrebno u 7. ciklusu iz EXE/MEM pregradnog registra u EXE fazu sw instrukcije.

d) Napisati sadržaj EX/MEM pregradnog registra u 6. ciklusu.

U 6. ciklusu *lbl: add r3, r1, r5* je u EXE fazi. EX/MEM pregradni registar sadrži sljedeće vrijednosti:

1) Adresu koja predstavlja odredište grananja(32 bita): (PC + 4) + (4*posljedjih 16. bita ins: *add r3, r1, r5*)
2) Rezultat izvršavanja aritemtičko-logičke operacije (32 bita): 1+5=6
3) Vrijednost zero flag-a (1 bit): 0
4) Vrijednost pročitana iz registarske datoteke(32 bita): Vrijednost registra r5 = 5
5) Redni broj odredišnog registra: r3 je odredišni reegistar, redni broj je 3.
6) Sve MEM i WB kontrolne signale:
   I. Branch: 0
   II. MemWrite: 0
   III. MemRead: 0
   IV. RegWrite: 1
   V. MemToReg: 0